

— »Ali naj pozabimo?« V članek tov. M. Zora pod gornjim naslovom v naši zadnji številki se je vrnila neljuba pomota pri naštevovanju pomembnih imen za slovenske kraje. Ime Keutschach se imenuje naša vas Hodiše in ne Klopinj. Toliko v vednost, da ne bo neoprazumljen.

— Svoji k svojim! Narodna odbrana je v cilju svojih visokih nalog in s sodelovanjem gospodarskih ustanov osnovala akcijo za gospodarski napredek in neodvisnost z nalogo: Da z organiziranimi silami jugoslovanskega gospodarstva in vseh slojev našega naroda zaščiti nacionalno delavnost, ustvari pogoje za čim večjo uporabo domačih proizvodov in očuva odtok nacionalnega bogastva v tujino. — Da bi se uresničil uspeh akcije, bo potrebna najstrožja pažnja, da se interes uporabnika in proizvajalca dovede v sklad z interesi domovine in naroda. Naše gospodarstvo mora uživati podporo vsega jugoslovanskega naroda, gospodarstvo pa mora istočasno služiti samo svojemu narodu. — Da doseže svoj cilj, si stavlja »Narodna odbrana« s pomočjo akcije »svoji k svojim« te-le naloge: 1. da z živo in pisano besedo ter najširšo akcijo v narodu poveča porabo domačih proizvodov, braneč pri tem interese uporabnika, s pomočjo strogega nadzorstva o kakovosti in ceni proizvodov. — 2. Da zbere okrog sebe in te svoje akcije vse jugoslovanske gospodarstvenike, ki bi s pristopom k akciji bili deležni njene polne zaščite, prevzeli pa tudi vse dolžnosti napram domačim uporabnikom v pogledu kakovosti domačih proizvodov. — 3. Da osnuje jugoslovanske uporabne legije »svoji k svojim«, katere bi s kupovanjem izključno domačih izdelkov pomagale razvoju domačega gospodarstva, jamčile za obstoj domačega delavstva in odjem proizvodov jugoslovanskega kmeta. — Zberimo se vsi in oprimo se tega koristnega dela v dobrobit našega naroda in domovine — za procvit našega narodnega gospodarstva! — Vsak pravi rodoljub naj se zaveda, da je gospodarska odvisnost težja od politične, da je gospodarsko suženjstvo hušje od političnega suženjstva. — Mislimo na bodočnost naše dece in naše domovine ter kupimo samo blago domačega izdelka!

PEDAGOŠKI ZBORNİK ZA LETO 1932.

Ta publikacija Slov. Šol. Matice bo »Za uvod« v branje objavljenih sestavkov prinesla sledeče misli:

Mladinska matica

—mm Z 8. seje Mladinske matice.

1. Če bodo le pogoji sprejemljivi, se udeleži tudi Mladinska matica razstave mladinske književnosti, ki jo priredi Narodni ženski savez to zimo po raznih mestih naše države.

2. Knjiga »Miklavževa noč« bo v štiri-barvnem tisku zelo primernen dar za Miklavža, kakor tudi za Božič. Tudi tisti, ki želijo imeti knjigo šele o Božiču, jo lahko dobijo po znižani ceni pod pogojem, da jo naročijo v prednoročilu do 30. novembra t. l. Knjiga se plača šele ob prejemu.

3. Naklada »Našega roda« se določi na 20.000. Zaradi eventualnega ponatisa pa naj stavek stoji.

Vsebinska 1. številka »Našega roda«. »Naš rod« je dotiskan in se je začel razpošiljati. Vsebinska je sledeča: Oskar Hudalet: Med vulkani in atoli. Albin Podjavorek: Ko zadihala je njiva (pesem). Miško Kranjec: Krivica. France Bevk: Poslednje hruške. Bogomir Magajna: Racko Vrvoheodec. * * Bolni lev. Mile Klopčič: Prva domača naloga. Krava. (Pesem.) Anica Černejeva: Mamica išče svoje dete. (Prizorček.) France Vodnik: A. M. Slomšek. Štefan Schein: Jablana pripoveduje. Anka Levčeva: Domača lekarna. * * Bezprizorni. Zdravstvene zapovedi za otroke. Bolha, uš in stencina. Ahačič: Pipapolonica. — Mladina piše. — Rebusi in uganke.

Marijan Bohinc je izdelal naslovno stran in vinjete. V ilustrativnem delu so zastopani še Božidar Jakac, France Gorše, Mira Kraljeva, Albert Sirk, Gaspari, Ahačičeva, Kocjančič pa sodeluje z lepo fotografijo »Prve težave«.

Ali ste že naročili knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike« od dr. L. Čermelja? Subskripcijski rok poteče 31. oktobra t. l. — Cena za kartonirane izvede 26 Din, za vezane 32 Din. Knjiga izide na finem papirju v velikem formatu in bo imela okoli 60 originalnih slik. — Naročila sprejema Mladinska matica v Ljubljani, Franciškaška ulica 6.

—mm Člani mladinske matice dobijo letos res izreden knjižni dar. Za 22:50 Din bo nudila Mladinska matica: 1. cel letnik »Našega roda«; 2. »Kresnice«; 3. knjigo realne vsebine; 4. prelepo pravljico »Brkonja Celjustnik«, ki jo je napisal Bogomir Magajna in 5. krasno slikanico z besedilom. Knjiga izide v štiri-barvnem tisku in bo res nekaj posebnega. — Tudi vse ostale knjige bodo bogato ilustrirane. — Kdor ne bo naročnik »Našega roda«, se bo kesal.

—mm Število naročnikov »Našega roda« raste prav razveselljivo naglo. Če napravijo še zadnje šole svojo dolžnost, pa dosežemo ali celo presežemo lansko naklado. Strah pesimistov je bil neopravičen. Celó v najbolj revnih krajih se je število naših naročnikov dvignilo, če je le prišlo poverjeništvu v roke agilnega tovariša. In nekaterim se moramo naravnost čuditi. Primerjave, ki jih bomo prinašali polagoma, bodo govorile jasno. Skoro v vseh rudniških krajih se je število naročnikov povečalo, zvišalo pa se je število članov MM

Letos je nanoslo tako, da je Pedagoški Zbornik posvečen vitezom pedagoškega genija, domačim in tujim. Kajti preteklo je 300 let, kar je Komensky objavil svoj koperski opus Didactica Magna, naš Janko Bežjak je obhajal 70-letnico rojstva, Kerschesteinerju dolgujemo še sedmino po njegovi smrti, 70 let je tega, kar je odšel v večnost Slomšek, 100 let od Goethejeve smrti in Spranger je nedavno praznoval 50-letnico.

Ta dejstva so kakor kilometrski kamni ob beli cesti kulturnega stremeljenja, ki kulturni delavec v pedagoški provinci ne sme drveti kar mimo njih, ako noče neekonomsko tratiti svojih sil ali pa biti kar flegmatik, češ: »kamorkoli, kakorkoli!« Saj za temi dejstvi stojijo možje, ki so s plugom svojega duha tako na globoko in velikopotezno zarezali »pedagoške«, to je semenu za oblikovanje človeka namenjene brazde, da ne smemo stati mlačno ob strani, ko jim življenje meri svojo nit in njihovo usodo.

Bistvo (raison d'être) učiteljevega in učiteljičinega dela v šoli pa izven šole ni tisto izvrševanje »dolžnosti«, ki je dostopno »racionaliziranju«, hočem reči »aparatu« službenih predpisov ter metodičnih navodil in ki je kajpa i potrebno. Najgloblji smisel njunega pravega delovanja je marveč v tem, da naklanjata človeku, »bližnjemu« (otroku, mladostniku, odraslecu) čim več požrtvovalne ljubezni, da ga dvigata k sebi in mu pomagata iskati ter i najti samega sebe: to je doseči, da v njem — »kali, kar žlahtnega je, žene zale«, kakor je to nebeški lepo izrazil Prešeren.

To pa so najbolj centralni utripri našega bitja in žitja, ki se ne dajo urejati z odredbami ter z metodičnimi pravili v duše »montirat«, tudi ne ukazovati in prav tako ne naučiti! Ampak edinole tedaj jih v sebi obudiš, ako se ti duša na nepojmljiv način dotakne v posvečenem hipu duše takega človeka, ki mu je ta ljubezen (»pedagoški eros«) v neizčrpilji meri »dana« in lahko od svojega neizmernega, krezovskega obilja daje i tebi.

Naj bi letošnji Pedagoški Zbornik ne ostal — glas vpijočega v puščavi! Našemu učitelju in učiteljici bi marveč naj bil — »mariage spirituel« (Bergson), to je nekakšna duhovna poroka s pedagoškim genijem! Vsakemu in vsaki! Letos, ko praznujemo neke vrste »pedagoško«, skoraj bi se dalo reči sveto leto v vzgojstvenem prizadevanju človeštva.

tudi v Mariboru in celó v Prekmurju. Učiteljstvo je pokazalo, da se zaveda pomena te naše mladinske ustanove.

—mm Mentorja zadnja številka (I/II), ki je pravkar izšla, poroča o knjigah Mladinske matice: Knjižnica Mladinske matice se razveseljuje množni in vsestransko lepo razvija. Letošnji knjižni dar, ki ga je mladina veselo sprejela v petem letu te prekorsitne ustanove našega učiteljstva, obsega štiri knjige. V prvi vrsti rednih edicij so označene s številkami 16—19. Prva knjiga so Kresnice, letnik V., ki ga je uredil priznani in priljubljeni mladinski pisatelj Josip Ribičič. Urednik je zbral v tej knjigi 24 živčih pisateljev, ki pripadajo najrazličnejšim starostnim dobam. Vsak je prispeval po kratak spomin ali zgodbo iz svojih otroških let, vsak po svoje s svojo značilno besedo, da morejo iz vsakega drobca pregledati in soditi njihovo osebnost, o kateri govorijo tudi faksimili podpisov. Radovednost mladih bravcev zadovoljuje v nemali meri dalje slike posameznih pisateljev, katere jim predstavljajo naši najrazličnejši upodabljači umetniki. Albert Sirok je v strnjehih vrstah oskrbel podatke o življenju in delu v knjigi sodelujočih. Tako moremo reči, da bodo letošnje Kresnice priljubljena knjiga, ki pride prav osnovni šoli in bo tudi v nižjih srednješolskih razredih dobro služila. — Tone in Maksim Gaspari sta prispevala še v besedi in risbi kratak razgled »Po svetov«, ki kaže najvažnejše dogodke prošlega leta. — Druga knjiga vsebuje drugi del Bevkove avturistične mladinske povesti. Lansko leto so naročniki spremljali »Luka in njegovega škorce«, ko sta šla z materjo, ki je na ladji umrla, iz prelepe Vipavske doline v daljnjo Ameriko, da bi poiskala očeta. Letos, ko »Luka išče očeta« sam v daljnem svetu, mu sledijo z nezmanjšanim zanimanjem do srečnega konca. »Botra z griča«, ki jo je spisala Kristina Hafnerjeva, zasluži, da bi prišla v sleherni našo hišo, kjer naj bi se sprijaznili z njo otroci in odrasli in se ravnali po njenih naukih, ki jih tako prijetno podaja. V šoli bi prav lahko nadomeščala učno knjigo o higijeni in gospodinjstvu. Knjiga, ki jo moramo biti res veseli — Za najmanjše in najmlajše naročnike je Mladinska matica izdala četrto knjigo »Življenje hudobne kavke Katke«, ki ga v slikah riše Edo Deržaj. Samo naslove posameznih poglavij nam je povedal, zgodbo o kavki pa bere vsak sam po svoje s slik in prikaže pri tem svoj večji ali manjši pripovedniški talent. — To so za l. 1932. knjige, ki jih je izdala in založila Mladinska mat'ca JUJ — sekcija za dravsko banovino in jih je natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Naše šolstvo.

PRVI SESTANEK UČITELJEV-VRTNARJEV.

V soboto, dne 15. oktobra se je vršil prvi sestanek učiteljev-rtnarjev za šolski srez Škofja Loka. Sestanek je bil kljub slabemu vremenu izredno dobro obiskan, kar priča, s kakšnim razumevanjem stremi učiteljstvo škofjeloškega sreza za razvoj šolskega vrtnar-

Katere zvezke bomo uvedli v šolskem letu 1932/33 v naše šole?

Za šolske naloge

zvezke Državne tiskarne po predpisu ministrstva prosvete, ki jih lahko vsakdo naroči v Učiteljski knjigarni v Ljubljani in podružnici Učiteljske knjigarne v Mariboru.

Za domače naloge in vaje

zvezke Učiteljske tiskarne, ki se prodajajo v korist naših Učiteljskih domov.

UČITELJSKA TISKARNA

reg. zadruga z omejj. zavezo

v Ljubljani

stva in po njem za dvig in popularizacijo šole.

Na sestanku je predaval nadzornik za šolske vrtove Andr. Skulj: »O smernicah šol. vrtnarstva«. Tovariš Kokalj, šol. upravitelj iz Poljan: »O organizaciji skupnega nabavljanja in zamenjavanja potrebnih sadik in semen«.

Tov. Ivan Grum, šol. upravitelj iz Gabrka pa je govoril: »O vlogi šol. vrta pri pouku«. V glavnem posnemamo sledeče misli: Šolski vrt glejmo kot učilnico novodobne šole, v kateri poučujemo z delom, ki nudi najlepšo priliko za uvajanje učencev za samodelavnost. Udejstvovanje na šolskem vrtu nudi najbolj neprisliljeno koncentracijo vsega šolskega pouka. Zavedajmo se, da je naša država nacionalno-agrarna, zato skušajmo ustvariti našim razmeram ustrezajočo novo šolo, v kateri naj bo poudarjena vzvišenost nacionalizma in agrarna realnost. Deca naj vzljubi svojo zemljo, ki jo preživlja, ki je košček njene skupne zemlje — naše države. Vez pri taki vzgoji in pouku naj bo šolski vrt.

Za ureditev šolskih vrto, da bodo ustrezali danim smernicam novodobne šole, je nujno potrebna organizacija skupnega dela, skupnega nabavljanja in medsebojnega zamenjavanja sadik, semen, sploh vseh vrtnarskih potrebščin.

Sestanek je posetil tudi sreski šolski nadzornik V. Zahrastnik, ki je z bodrilnim nagovorom vzpodbujal organizatorje tega pokreta k nadaljnjemu delu, želeč jim čim lepših uspehov v prosepah šol. vrtnarstva in šole.

V odbor so bili izvoljeni: J. Rojic, šolski upravitelj v Škofji Loki, za predsednika; I. Grum, šolski upravitelj v Gabrku, za tajnika, J. Kokalj, šolski upravitelj iz Poljan, za gospodarja, Kavčič, šol. upr. iz Mavčič, Mihelčič, šol. upr. iz Sele, Rebolj, šol. upr. iz Trate in Vidic, šolski upr. iz Reteč za odbornike.

Podrobno poročilo o razvoju novega pokreta nam je obljubljeni.

UPORABA ŠOLSKIH PROSTOROV PO DRUŠTVIH IN KULTUR. USTANOVAH.

Ker se pojavlja pogostokrat nesoglasje glede uporabe in oddaje šolskih prostorov v uporabo raznim kulturnim ustanovam in društvom, je odločila kraljevska banska uprava nastopno:

Po § 36. zakona o narodnih šolah se ne more šolsko poslopje uporabljati za nič drugega kakor za šolo in za namene, ki so v skladu z občim smotrom narodnih šol (§ 1.). Razna društva in kulturne ustanove žele prirejati v šolskih prostorih akademije, gledališke predstave itd. ter s tem širiti prosveto v narodu. Ker dostikrat ni v kraju na razpolago drugih primernih prostorov, je potrebno urediti, kako je postopati v teh primerih, da ne bodo imeli krajevni šolski odbori zato večjih izdatkov.

Dovoljenja o uporabi šolskih prostorov za prireditve kulturnih društev se bodo oddajala pod sledečimi pogoji:

1. Dovoljenje za uporabo prostorov izda sresko načelstvo, ako ustreza prireditve § 1. zakona o narodnih šolah in predlagata uporabo upraviteljstvo šole in krajev. šolski odbor.

2. Društvu ali kulturni ustanovi se more dovoliti uporaba šolskih prostorov le tedaj, če ni moteno šolsko delo, tedaj izven učnega časa. Uporabo prostorov določi šolski upravitelj skladno s krajevnim šol. odborom.

3. Društvo ali ustanova mora skrbeti za temeljito osnaženje vseh prostorov, ki jih je porabljalo, za potrebno kurjavo in razsvetljavo, ter se zavezati, da bo krilo stroške za popravilo škode, ki bi nastala ob priliki uporabe na posloplju ali inventarju.

4. Ako bi nastali pomisleki za požarno ali stavbno varnost poslopja ob priliki prireditve, je dovoljenje brezpogojno odkloniti.

5. Za vsako uporabo mora skleniti kraj. šolski odbor po izdaji dovoljenja po sreskem načelništvu pismen dogovor z uporabnikom, ki naj obsega:

1. Kateri prostori se prepuščajo v uporabo in za katero dobro.

2. Kako se morajo po uporabi pospraviti, očistiti in zopet urediti.

3. Določitev odškodnine za uporabo ter obveza uporabnika za morebitna popravila škode, ki bi nastala ob uporabi prostorov.

Učiteljski pevski zbor JUJ.

—pev. Koncert v Mariboru. Priprave za ta koncert, ki se bo vršil 5. novembra, so v polnem teku. Vsa organizacija koncerta je v rokah vodstva mariborskega Učiteljskega doma. Pevke in pevci, udeležite se polnoštevilo pev. tečaja 22. in 23. oktobra. Oba dneva bodo ves dan pevske vaje. Pričetek 22. okt. ob 9. uri.

Ekskurzijski odsek.

—eo Dež preprečil tovariški sestanek. Za zadnjo nedeljo na Sv. Gori določeni sestanek odbora in članov EO je onemogočilo deževje. Tudi krst svetogorske kočje se ni izvršil in je prestavljeno slavje na nedoločen čas. — Po mnogih prijavah, ki jih je dobil odbor EO, bi bil nedeljski sestanek gotovo lepa manifestacija prijateljstva naših ekskurzistov. Posvetovalni sestanek EO bomo sklicali ob prvi priliki pravočasno.

—eo Smučarstvo in naše tovarišice, EO si je stavil ob svoji ustanovitvi v program tudi gojitve sporta. Predvsem hočemo zainteresirati naše članstvo za smučanje. Na objavo v zadnjem »Učiteljskem tovarišu«, da je na dnevnem redu svetogorskega zborovanja razgovor o smučarskem tečaju, nam je poslala tov. M. R. iz M. na Gorenjskem obširno in zanimivo pismo. Kot večletna smučarka in agilna članica in odbornica v domači smučarski organizaciji nam daje vpoštevanja vredna strokovna navodila, za kar smo ji prav hvaležni. O njenih predlogih pa bomo razpravljali na seji EO.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!